МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
«БЕЙТ-ХАНА»

Кафедра педагогіки і психології

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

підготовки Магістрів
(назва рівня вищої освіти)
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності 053 Психологія
(код і найменування спеціальності)

2020 рік

Наскрізна програма практики для спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми магістрів для здобувачів вищої освіти V-VI курсу.

Розробники: **Колінець Ганна Сергіївна**, доцент кафедри педагогіки і психології, кандидат психологічних наук.

Овчаренко Олена Вадимівна, викладач кафедри педагогіки та психології, кандидат педагогічних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «28» серпня 2020 року № 01

Зав. кафедри _____ (підпис) О. Є. Самойлов (прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «28» серпня 2020 року

Гарант освітньої програми _____ (підпис) О. Є. Самойлов (прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «31» серпня 2020 року

Завідувач навчально-методичного відділу _____ (підпис) І. В. Зеркаль (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Сучасна ситуація підготовки спеціалістів з практичної психології та реальний суспільний запит істотно підвищують рівень вимог до майбутніх фахівців, а також змінюють зміст і структуру завдань, які студент повинен уміти вирішувати самостійно.

Виходячи з основних положень Закону України "Про вищу освіту", гуманізація діяльності майбутнього спеціаліста передбачає формування не тільки професійних здібностей, а й духовного світу майбутнього фахівця, його морально-етичних якостей, таких як гуманність, відповідальність, толерантність тощо.

Практика у цілісному освітньому процесі спрямована на:

– оволодіння студентами різноманітними видами професійної діяльності;
– самопізнання у різних професійних ролях;
– самовдосконалення у професійній майстерності.

Асистентська практика виступає інтегрованим і визначальним компонентом особистісно-професійного становлення майбутнього спеціаліста у різних галузях психології. Вона дозволяє студентам набути практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисципліни за профілем набутої спеціальності у вищих навчальних закладах після отримання освітньо-кваліфікаційного рівня магістра.

Науково-дослідна практика є невід'ємною складовою частиною підготовки спеціалістів ОС «Магістр» спеціальності «Психологія» і проводиться з метою опанування основних вимог для виконання кваліфікаційної роботи.

Виробнича практика за спеціальністю є завершальним етапом практичної підготовки магістрів-психологів і покликана удосконалити професійні вміння та навички на основі ознайомлення з практичною діяльністю та науково-дослідницькою роботою психолога у відповідних установах та організаціях.

Ці програми практик розроблені відповідно до базового навчального плану підготовки магістрів за спеціальністю 053 «Психологія».

Асистентській практиці передує вивчення курсів з педагогіки вищої школи. Асистентська практика спирається на попередні знання студентів фахових дисциплін, які вони вивчали в теоретичному, методичному й практичному аспектах.

Асистентська практика проводиться на 5 курсі магістратури протягом п'яти тижнів на базі кафедри педагогіки та психології. У ході практики студенти знайомляться з сучасними методами навчальної роботи у ЗВО, із змістом та особливостями педагогічної діяльності викладачів кафедри, з їх педагогічним досвідом. Студенти освоюють методику викладання навчальних дисциплін у вищому навчальному закладі, набувають досвіду навчальної та позанавчальної роботи з дисциплін, а також досвід спілкування

зі студентами і колегами-викладачами. Під час практики студенти-магістранти отримують можливість здобути практичні навички проведення лекційних, семінарських, практичних, лабораторних занять, застосовуючи отримані знання з різних галузей психології та новітні методичні розробки.

В основу змісту і структури програми асистентської практики покладені такі ***принципи*:**

- єдності та взаємозв'язку теорії і практики (можливість практичного застосування теоретичних знань);
- дослідницького підходу до діяльності (можливість досліджувати соціально-педагогічні та психологічні проблеми відповідно до особливостей і потреб соціальних структур, які виступають в якості бази практики);
- диференційного підходу (можливість вибору об'єкта практики відповідно до інтересів, нахилів і здібностей студентів, що сприяє професійному становленню майбутніх фахівців);
- реалізації творчого потенціалу (можливість самостійно використовувати отримані під час практики результати).

Основна мета науково-дослідної практики полягає у поглибленні і закріпленні професійних знань, отриманих під час вивчення профілюючих дисциплін, розвиток уміння застосовувати набуті знання практичної діяльності психолога-дослідника. *Головними принципами* організації практики є:

- дослідницький підхід (можливість досліджувати різноманітні психологічні проблеми у відповідності з особливостями і потребами соціальних структур, які є базами практики);
- самостійність, можливість проявити себе, апробувати знання на практиці.

Зміст і послідовність практики визначається робочою програмою, яка розробляється кафедрою педагогіки та психології і об'єднує всі вимоги щодо рівня знань, умінь, навичок, яких студенти мають досягти в процесі проходження практики.

Науково-дослідна практика спирається на попередні знання студентів з фахових дисциплін, які вони вивчали в теоретичному, методичному й практичному аспектах. Завдяки цьому студенти мають можливість інтегрувати та накопичувати інформацію з різних курсів та успішно використовувати її під час практики та подальшої професійної діяльності.

Під час практики магістранти повинні сформувати та закріпити такі вміння: спостерігати, проводити професійне і педагогічне спілкування, застосовувати різні методи науково-дослідної діяльності, планувати і проводити психологічне дослідження, організовувати власну професійну діяльність та аналізувати її результати.

Усі види робіт, що передбачені програмою, студенти-практиканти виконують самостійно під керівництвом керівників практики від кафедри.

Науково-дослідна практика проводиться на 5 курсі магістратури протягом 4 тижнів. Направлення студентів на практику проводиться на підставі наказу ректора ПУ ВНЗ МГПІ «Бейт-Хана».

Обов'язковою умовою проведення практики є наявність на базі практики досвідченого психолога та можливості для збору емпіричного матеріалу для написання випускної кваліфікаційної роботи. Можливими базами для її проведення є інститути, університети, школи, гімназії, ліцеї, коледжі, училища, технікуми, дошкільні дитячі установи, соціально-психологічні служби для молоді, дитячі та молодіжні табори відпочинку, центри творчості для дітей та юнацтва, дитячі притулки та сиротинці, телефони довіри, державні та приватні підприємства, установи та фірми, науково-дослідні лабораторії, військові частини, лікарні, поліклініки, профілакторії тощо.

Перед початком практики на кафедрі педагогіки та психології проводиться настановна конференція, у якій беруть участь студенти-практиканти та їх керівники від університету та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від кафедри психології знайомить студентів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов’язками студентів-практикантів та їх керівників.

Основна мета виробничої практики за спеціальністю - удосконалити професійні вміння та навички на основі ознайомлення з практичною діяльністю та науково-дослідницькою роботою психолога у відповідних установах та організаціях.

Завдання даного виду практики:

- закріплення і практичне використання теоретичних знань з фахових дисциплін;
- формування професійної ідентифікації майбутніх психологів, їхньої професійної самосвідомості;
- формування вмінь і навичок для реалізації психодіагностичної, профілактичної, розвивальної та психокорекційної функцій психолога;
- формування та закріплення вмінь складати програму дій на основі самостійно сформульованих гіпотез;
- вивчення технології проведення дослідження.

Відповідно до специфіки бази практики для практикантів передбачено різні види та класи завдань професійної діяльності, види умінь і рівні їх сформованості, які представлені у Галузевому стандарті вищої освіти для спеціальності “Психологія”.

Виробнича практика студентів-психологів проводиться на сучасних підприємствах, у навчальних закладах усіх рівнів, у центрах психологічної допомоги, науково-дослідних інститутах з психологічним напрямом, у психодіагностичних центрах, центрах психологічної реабілітації, психіатричних лікарнях, центрах зайнятості, центрах профорієнтації,

комерційних організаціях та в інших установах, де є психологічна служба, психологічна лабораторія або кабінет психолога.

Практика починається з ознайомлення з організацією, керівником, змістом практичної роботи психолога. У процесі проходження практики студент-практикант спостерігає за поведінкою клієнта в різних ситуаціях, фіксує його реакції на зовнішні впливи, проводить різнопланові психодіагностичні дослідження, узагальнює психологічну інформацію про особистість клієнта з метою написання дипломної роботи. Труднощі, які виникають у практиканта під час переддипломної практики, вирішуються під час групових та індивідуальних консультацій з психологом-методистом. Найчастіше вони пов'язані з визначенням завдань взаємодії практиканта з клієнтом, з виробленням стратегії роботи з ним і збиранням науково-дослідної інформації для підготовки дипломної роботи.

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА

1. Опис науково-дослідної практики

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	
Мова викладання	українська	
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	ОДЗ 1. 01 Методологічні та теоретичні проблеми наукового пізнання в галузі психологічної науки	
Курс	1	
Семестр	1	
Загальний обсяг годин / кредитів	240/8	
Кількість змістових модулів	3	
Годин на аудиторне вивчення	–	
Годин на самостійне вивчення	240	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета та завдання науково-дослідної практики

Метою викладання навчальної дисципліни «Науково-дослідна практика» є набуття студентами досвіду самостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, поглиблення теоретичних знань у сфері дослідження, підбір фактичного матеріалу для написання магістерської роботи, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел, отримання перших наукових результатів за темою

дипломної магістерської роботи, що будуть покладені в основу виконання його дослідження.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Науково-дослідна практика» є:

- ознайомлення зі структурою, науковою проблематикою та результатами наукової роботи академічних університетів і галузевих інститутів, виробничих підприємств та їх провідних спеціалістів щодо обраного напряму досліджень;
- вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією випускової кафедри та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо магістерської роботи;
- визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі;
- визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
- оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
- апробація основних теоретичних та практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі рефератів, виступів на конференціях, написанні наукових статей, тез, методичних рекомендацій).

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Науково-дослідна практика забезпечує набуття здобувачами освіти ряду компетентностей.

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами.
СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.
СК 2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.
СК 3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань з різних джерел, застосовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології.
ПРН 2. Уміти організовувати і проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

У результаті проходження науково-дослідної практики студенти-магістранти повинні ***знати:***

- наукознавчі та методологічні основи наукових досліджень;
- методи наукових досліджень і проведення експериментальних робіт;
- особливості організації науково-дослідної роботи;
- основні принципи роботи з теоретичною та емпіричною базами дослідження;
- методи аналізу й обробки отриманих теоретичних та експериментальних даних;
- вимоги до оформлення результатів науково-дослідної роботи;
- етичні та правові основи наукової діяльності;

вміти:

- застосовувати понятійний апарат методології наукових досліджень;
- добирати наукові джерела за напрямом дослідження з метою їх використання при виконанні випускної кваліфікаційної роботи магістра;
- виконувати аналіз, систематизацію й узагальнення наукової інформації за темою досліджень;
- формулювати мету, завдання та гіпотезу наукового дослідження;
- здійснювати теоретичні або експериментальні дослідження в рамках поставлених завдань;
- здійснювати аналіз вірогідності отриманих результатів;
- порівнювати результати досліджень об'єкта розробки з вітчизняними й закордонними аналогами;
- здійснювати аналіз наукової й практичної значимості проведених досліджень;
- формулювати висновки наукового дослідження;
- складати звіти, тези, доповіді тощо;
- оприлюднювати та упроваджувати результати науково-дослідної практики;

володіти:

– методами системного і порівняльного аналізу, комплексного та міждисциплінарного підходу при вирішенні професійних завдань;

– методологією наукових досліджень у професійній галузі; вміти ставити і вирішувати професійні завдання в галузі науково-дослідницької та практичної діяльності.

4. Зміст програми навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Методологічні засади науково-дослідної роботи студентів.

Тема 1. Теоретичні та методологічні принципи науки.

Види та ознаки наукового дослідження. Методологія і методи наукових досліджень.

Тема 2. Технологія наукових досліджень.

Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта й предмета дослідження. Пошук інформації у процесі наукової роботи. Виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень.

Тема 3. Оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу.

Бібліографічний апарат наукових досліджень. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел. Правила бібліографічного опису окремих видів документів. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Робота над написанням наукових статей, монографій, наукових доповідей і повідомлень

Тема 4. Види наукових публікацій. Монографія, стаття, автореферат, препринт, тези доповідей, наукова доповідь, збірник наукових праць. Правила оформлення публікацій.

Тема 5. Робота над написанням наукової статті. Правила жанру наукової статті. Структурні елементи статті (вступ, актуальність, аналіз останніх досліджень і публікацій, формулювання мети статті (постановка завдання), виклад змісту власного дослідження, висновок, бібліографічний список цитованої літератури, анотації українською та англійською мовами). Рецензування і публікація статей.

Тема 6. Тези наукової доповіді (повідомлення). Правила підготовки тез. Виклад доповіді: актуальність проблеми; стан розробки проблеми (перелічуються вчені, які зверталися до розробки цієї проблеми); наявність проблемної ситуації між необхідністю її вивчення, удосконалення та сучасним станом її розробки та втілення; основна ідея, положення, висновки дослідження, якими методами це досягнуто; основні результати дослідження, їхнє значення для розвитку теорії та/або практики. Наукова доповідь: призначення, структура тексту, методика її підготовки. Специфіка усного виступу (доповіді). Підготовка і оформлення електронних презентацій.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Кваліфікаційна робота магістра

Тема 7. Магістерська робота (дисертація) як кваліфікаційне дослідження. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Вимоги до змісту і структури магістерської роботи.

Тема 8. Послідовність виконання кваліфікаційної роботи магістра. Підготовчий етап. Ознайомлення з інформаційними, довідковими, реферативними виданнями з проблеми дослідження. складання бібліографічного списку до теми магістерської роботи. Написання оглядового реферату з теоретичної частини магістерської роботи. Організація емпірічного / експериментального дослідження. Аналіз наукової й практичної значимості проведених досліджень.

Тема 9. Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи магістра. Підготовка тексту магістерської роботи та її оформлення. Попередній захист на засіданні кафедри. Критерії оцінювання магістерських робіт. Вимоги до усної доповіді та презентації. Захист магістерської роботи на засіданні ДЕК.

6.

5. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

1) ознайомлення з інформаційними, довідковими, реферативними виданнями з проблеми дослідження;
2) письмове рецензування текстів наукових статей;
3) **індивідуальне завдання**: складання бібліографічного списку до теми магістерської роботи;
4) **індивідуальне завдання**: написання оглядового реферату з теоретичної частини магістерської роботи;
5) участь у науково-дослідній роботі кафедри (допомога у підготовці до видання збірок наукових праць, у підготовці і проведенні наукових конференцій тощо);
6) наукове редагування текстів наукових та навчально-методичних робіт;
7) **індивідуальне завдання**: підготовка й написання статті або тез наукової доповіді разом з науковим керівником магістерської роботи;
8) виступ з доповідями на науково-практичних конференціях інституту.

За результатами практики магістр подає на кафедру такі документи:

1) щоденник науково-дослідної практики;
2) письмовий звіт про результати науково-дослідної практики;
3) бібліографічний список літератури з теми магістерської роботи;
4) аналітичний огляд літератури з теми магістерської роботи;
5) текст підготовленої статті або тез наукової доповіді на науково-практичній конференції.

6. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточне тестування та самостійна робота												Звіт	Сума балів
Змістовий модуль 1			Індивідуальне завдання	**Змістовий модуль 2**			Індивідуальне завдання	**Змістовий модуль 3**			Індивідуальне завдання		
Т 1	Т 2	Т 3		Т 4	Т 5	Т 5		Т 7	Т 8	Т 9			
5	5	10	**20**	10	10	10	**30**	10	10	10	**30**	**20**	**100**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка	Оцінка за національною шкалою

види навчальної діяльності	ECTS	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	**A**	відмінно	зараховано
83–89	**B**	добре	
75–82	**C**		
68–74	**D**	задовільно	
60–67	**E**		
35–59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх для вирішення конкретних професійних завдань. Відмінному рівню відповідає рівень знань студента, який показав чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами наукового дослідження, а також уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка «5», але допускає деякі помилки та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою.

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок. Задовільному рівню відповідає рівень знань студента, який недостатньо переконливо аргументує свою думку, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання

і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

7. Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання.

1) форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування, індивідуальні завдання.
2) форма підсумкового контролю: звіт, залік.

8. Методичне забезпечення

1) робоча програма практики;
2) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

9. Рекомендована література

Основна

1. Артемчук Г.І, Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідної роботи : навч. посіб. для студ. та викл. вищ. навч. закладів. К. : Форум, 2000. 271 с.
2. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : підручник. К. : Вища школа, 1997. 271 с.
3. Горошкіна О.М., Нікітіна А.В., Попова Л.О. Магістерська робота: від задуму до захисту. Методичний путівник. Луганськ, 2004. 21 с.
4. Еко Умберто. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / пер. за ред. О. Глотова. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 224 с.
5. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. К. : МОН, 2004. – 216 с.
6. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник. К. : Кондор, 2003. 192 с.
7. Курсовые и дипломные работы: От выбора темы до защиты : справочное пособие / авт.-сост. И. Н. Кузнецов. Минск : Мисанта, 2003. 416 с.
8. Лудченко А.А. и др.. Основы научных исследований : учеб. пос. / под ред. А.А. Лудченко. К.: Знание, КОО, 2000. 114 с.
9. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
10. Оформлення студентських наукових робіт : методичні вказівки / уклад. О. Д. Огуй, О. Я. Івасюк. Чернівці : Рута, 1999. 16 с.
11. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посібн. К. : Центр навч. літ-ри, 2003. 116 с.
12. Пілюшенко В. Л., І. В. Шкрабан, І. В. Славенко Наукове дослідження: організація, методологія, організаційне забезпечення : навч. посібн.. К. : Лібра, 2004. 342 с.

13. Соловей М.І., Спіцин Є.С., Потапенко К.К., Шалік З.М. Організація та методика проведення науково-педагогічних досліджень : посіб. для студ. вищих навч. закладів. К. : Ленвіт, 2004. 144 с.
14. Спіцин Є.С. Методика організації науково-дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. К. : Вид.центр КНЛУ, 2003. 120 с.
15. Тараненко І.Г. Методи порівняльно-педагогічних досліджень. Шлях освіти. 2001. №2. С.17–21.
16. Технологія наукових досліджень. Харків : Інжек, 2005. 58 с.
17. Формування дослідницької культури молодих науковців : колективна монографія / за ред. В. А. Семиченко. К. : Педагогічна думка, 2007. 133 с.

Допоміжна

1. Бурдин К. С., Веселов П. В. Как оформить научную работу. М.: Высшая школа, 1997.
2. Дудченко А. А. Основы научных исследований. К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. 114 с.
3. Загвязинский В. И. Методология и методика дидактического исследования. М.: Педагогика, 1982. 160 с.
4. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень. К.: ВД «Професіонал», 2005. 240 с.
5. Коломієць В.О. Як виконувати курсову роботу: метод. посібник для студ. вищих пед. навч. закл. К. : Вища школа, 2003. 66 с.
6. Корнієнко І.А. Наукові основи курсової роботи: Методичні рекомендації. Миколаїв, 2005. 26 с.
7. Кузин Ф. А. Магистерская диссертация. М.: [б.и.], 1997. 57 с.
8. Кузнецов И. Н. Рефераты, контрольные, курсовые и дипломные работы. Минск: [б.и.], 1998. 78 с.
9. Леонов В. П. Реферирование и аннотирование научной литературы. Новосибирск: [б.и.], 1986. 124 с.
10. Мальцев П. М. Основы научных исследований. К.: Вища шк., 1982. 136 с.
11. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту К.: Т-во «Знання», 1997. 56 с.
12. Пєхота О.М., Баріхашвілі І.І. Курсова робота із психолого-педагогічних дисциплін : метод. рекомендації. Миколаїв : Вид-во «Іліон», 2006. 40 с.

10. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. Бази даних EBSCO. URL : http://kubg.edu.ua/informatsiya/- naukovtsyam/2013-11-07-06-53-11/270 informatsiya/naukovtsyam/naukometriia/- 2456-naukometrychna-bazadanykh-ebsco.html.
2. Сайти бібліотек України. URL : http://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2014/06/blog-post_26.html.
3. Українські репозитарії. URL : http://www.xn--80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2013/04/blog-post_19.html.
4. Репозитарій навчального контенту .URL : http://ua.lokando.com/.
5. Книжкова палата України. URL : http://www.ukrbook.net/.
6. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL : http://www.nbuv.gov.ua/.
7. Національна парламентська бібліотека України. URL : http:// www.nplu.org/.
8. Бібліотеки електронних книг. URL : http://inspired.com.ua/sites/15- ebook-sites/.
9. Бібліотека електронних підручників. URL : http://book-ua.org/.
10. Загальний академічний портал наукової періодики. URL : http://nbuv.gov.ua/portal Наукова електронна бібліотека періодичних видань. URL : http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/ 123456789/14109.

11. Українські журнали в SCOPUS. URL : http://www.xn-- 80abaqzevto0rc.xn--j1amh/2013/04/blog-post_19.html.

ПЕДАГОГІЧНА (АСИСТЕНТСЬКА) ПРАКТИКА

1. Опис педагогічної (асистентської) практики

1	Освітня програма	Підготовки магістрів
2	Спеціальність	053 Психологія
3	Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
4	Ступінь вищої освіти	Другий (освітньо-науковий)
5	Статус практики	Обов’язкова
6	Мова навчання	українська
7	Курс	V
8	Семестр	2
9	Кількість змістових модулів	4
10	Форма підсумкового контролю	залік
11	ІНДЗ	Дослідницькі психолого-педагогічні завдання
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	9 кредитів
12	Загальна кількість годин	270

2. Мета та завдання практики

Педагогічна (асистентська) практика є формою практичної підготовки майбутніх викладачів. В умовах реального педагогічного процесу здобувачі наукового ступеня магістра розумітимуть, як на основі фактичних знань з певного предмета, базових психолого-педагогічних дисциплін за допомогою сучасних технологій, методів, форм та засобів навчання формуються професійні навички та вміння для вирішення конкретних навчально-виховних задач. У результаті магістри сформують потребу систематично оновлювати свої знання та творчо застосовувати. Крім того, під час науково-педагогічної практики у здобувачів вищої освіти продовжує складатися власний творчий стиль педагогічної діяльності.

Педагогічна (асистентська) практика сприяє розвитку професійної самосвідомості, культури спілкування, формуванню теоретичного, практичного та особистісно-мотиваційного компонентів професійної компетентності практикантів. Формування практичних умінь і навичок слухачів магістратури здійснюється під час проведення лекційних, семінарських (практичних) занять, організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, виховній роботі факультету. Під час такої практики виникає

можливість апробувати результати досліджень, що проводяться магістрантом під час написання магістерської роботи.

Зміст педагогічної (асистентської) практики розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері освіти, норм та традицій вищої освіти (Положення про практичну підготовку студентів у Міжнародному гуманітарно-педагогічному інституті "Бейт-Хана"), а також профілю освітньо-наукової програми.

Мета педагогічної (асистентської) практики – удосконалити педагогічну компетентність здобувача вищої освіти на основі теоретичних знань, організовувати викладання дисциплін відповідно до завдань та принципів сучасної вищої освіти, вимог до його нормативного, наукового та навчально-методичного забезпечення, використовувати різноманітні форми організації навчальної діяльності студентів, діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.

Педагогічна (асистентська) практика передбачає виконання магістрантом таких видів робіт:

− підготовку та проведення лекційних, семінарських (практичних) занять;

− підготовку навчально-методичного забезпечення для проведення лекційних, семінарських (практичних) занять;

− розробку завдань та організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти з дисциплін, що викладаються;

− підготовку навчально-методичного забезпечення для проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;

− підготовку навчально-методичного забезпечення для проведення залікових робіт та іспитів з дисциплін, що викладаються;

− участь (разом з лектором) у проведенні заліків та іспитів для студентів відповідної спеціальності;

− участь у науково-методичних семінарах, науково-практичних конференціях факультету (кафедри) з презентацією результатів наукових пошуків;

− організацію й участь у проведенні виховних заходів кафедри (тренінгів, квестів тощо) з реалізацією методів педагогічної та психологічної діагностики сформованості соціальних та громадянських компетентностей студентів.

У результаті проходження педагогічної (асистентської) практики у магістрів повинні бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача закладу вищої освіти, необхідні для забезпечення провідних аспектів науково-педагогічної діяльності: навчальної, методичної, виховної та дослідницької складників.

1. Результати навчання

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
СК 2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.
СК 3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
СК 5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
СК 7. Здатність ухвалювати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

У результаті проходження педагогічної (асистентської) практики магістр має:

знати та розуміти:

– сутність, умови планування й організації освітнього процесу у ЗВО;
– вимоги до навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;
– основні цілі модернізації вищої освіти України та сутність інноваційних технологій навчання у вищій освіті;
– сучасні підходи до проектування, моделювання і конструювання педагогічної діяльності;
– закономірності, принципи, систему та нормативно-правову базу організації освітнього процесу у ЗВО;
– методики прийняття рішень та критерії оцінки якості забезпечення освітнього процесу з дисципліни;
– ефективні процедури оцінювання та способи обліку успішності навчання студентів;
– етичні норми професійної викладацької діяльності та прийоми професійної викладацької риторики;
– правила внутрішнього розпорядку інституту;

– кодекс та принципи дотримання академічної доброчесності здобувачами та науково-педагогічними працівниками інституту;

уміти:

– застосовувати сучасні ефективні методи, засоби і технології навчання і викладання у педагогічній діяльності;

– впроваджувати наукові досягнення професійної (психологічної) галузі в освітній процес, структурувати результати сучасних наукових досліджень та інтегрувати їх до навчального контенту за дисципліною;

– застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології для планування, організації та реалізації освітнього процесу у ЗВО;

– виявляти міждисциплінарні зв'язки у визначеній проблемі та використовувати відповідні знання, методи і технології для їх розв'язання на засадах міждисциплінарного підходу;

– застосовувати інструменти забезпечення якості вищої освіти у освітньому процесі;

– розробляти та запроваджувати програму навчальної дисципліни з використанням інструментів Європейського простору вищої освіти;

– розробляти та використовувати засоби психологічної діагностики результатів навчання;

– демонструвати методики професійного самовдосконалення науково-педагогічних працівників ЗВО;

– демонструвати культуру академічної доброчесності.

4. Програма практики

4.1.Зміст практики

Зміст педагогічної (асистентської) практики передбачає:

– ознайомлення з організацією і плануванням навчальної діяльності на кафедрі та в інституті загалом;

– вивчення науково-методичного досвіду викладання дисциплін на кафедрі, зокрема, базових навчальних дисциплін, в руслі яких виконується магістерське дослідження;

– проведення семінарських і практичних занять, лекцій;

– ознайомлення з організацією науково-дослідної роботи кафедри, проблемними групами тощо;

– участь у підготовці і проведенні конференцій, семінарів, круглих столів молодих учених, студентів та аспірантів;

– участь в організації роботи студентських наукових товариств, гуртків і проблемних груп.

Модуль 1. Викладацька діяльність магістранта-практиканта

Вивчення нормативної бази освітнього процесу. Планування викладацької діяльності, підготовка до занять. Проведення навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі. Психолого-педагогічний аналіз відвіданих занять; виготовлення дидактичного матеріалу. Перевірка письмових робіт студентів. Проведення консультацій для студентів. Підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з навчальної дисципліни.

Модуль 2.

Методична діяльність магістранта-практиканта

Ознайомлення з методичною базою, навчальним планом, розкладом занять тощо. Ознайомлення з кредитно-рейтинговою організацією навчальної дисципліни, яку доручено викладати. Ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації). Участь у засіданнях кафедр, методичних секцій, у роботі семінарів викладачів тощо. Ознайомлення з робочою навчальною програмою дисципліни, яку доручено викладати (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо). Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та магістрів-практикантів.

Модуль 3.

Виховна діяльність магістранта-практиканта

Ознайомлення з організацією виховної роботи у ЗВО. Ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи ЗВО, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі; виконання обов’язків помічника куратора академічної групи. Планування виховної роботи в академічній групі. Відвідання та аналіз виховних заходів, що проводяться на факультеті (кафедрі) іншими магістрантами-практикантами. Підготовка і проведення одного виховного заходу. Психолого-педагогічна діагностика сформованості соціальних та громадянських компетентностей студентів. Психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи загалом. Складання психолого-педагогічної характеристики академічної групи.

Модуль 4.

Науково-дослідна діяльність магістранта-практиканта

Виконання індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань протягом педпрактики та складання відповідного звіту. Участь у

роботі науково-методичних семінарів, науково-практичних конференцій факультету (кафедри).

4.2. Організація науково-педагогічної практики

Педагогічна (асистентська) практика магістрів включає активну та пасивну практики. Пасивна практика передбачає відвідування семінарських, практичних занять і лекцій з урахуванням спеціалізації кафедри та напряму наукового дослідження аспіранта, їх обговорення. Активна практика передбачає самостійне проведення магістрамии семінарських і практичних занять, читання лекцій (або фрагментів лекцій) у контексті наукового дослідження та наукових інтересів магістра.

Конкретний зміст асистентської педагогічної практики визначається кафедрою з урахуванням стажу й здобутого магістрантом досвіду роботи у закладах вищої освіти, науковим напрямом дослідження та безпосередніми завданнями кафедри. Відповідальність за організацію практики магістранта несе його науковий керівник у межах годин, передбачених за наукове керівництво. Академічне навантаження, яке виконує магістрант під час активної (виробничої) педагогічної практики, зараховується викладачу, що викладає певний курс і контролює якість його викладання. Терміни проходження практики та її програма визначаються в індивідуальному плані магістранта, затверджуються науковим керівником, завідувачем кафедри, до якої прикріплений магістрант.

4.3. Орієнтовна тематика індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань з урахуванням тематики дослідження

- Підготуйте анкету і проведіть опитування серед студентів за темою вашого наукового дослідження, здійсніть статистичний аналіз отриманих результатів
- Підготуйте анкету і проведіть опитування серед викладачів за темою вашого наукового дослідження, здійсніть статистичний аналіз отриманих результатів
- Розробіть та апробуйте навчальні матеріали за темою вашого наукового дослідження.
- Розробіть зразки завдань для передекспериментального та післяекспериментального зрізів і проведіть апробацію зразків завдань на заняттях.
- Підготуйте тези доповіді на науково-практичній конференції за темою вашого наукового дослідження.

5. Форми і методи контролю за проведенням педагогічної (асистентської) практики

Безпосередній контроль за педагогічною (асистентською) практикою магістранта здійснює його науковий керівник. За підсумками проходження

науково-педагогічної практики магістр представляє звіт про проходження практики (Додаток Б), а також відгук наукового керівника з аналізом її результатів. Оцінка за науково-педагогічну практику виставляється науковим керівником, затверджується на засіданні кафедри та проставляється у заліково-екзаменаційну відомість.

Магістранти, які проводять заняття за трудовою угодою в межах Міжнародного гуманітарно-гуманітарного інституту "Бейт-Хана", звільняються від педагогічної (асистентської) практики та атестуються кафедрою на основі наданої звітної документації. Звітна документація повинна бути підписаною науковим керівником, який виставляє оцінку, та завідувачем кафедри, на якій виконується навантаження .

Магістранти очної форми навчання, як правило, проходять практику при кафедрі, за якою він закріплений. Магістр має право також проходити науково-педагогічну практику в інших ЗВО України III-IV рівнів акредитації, з наступним поданням звіту та розгорнутої характеристики від відповідального куратора з місця проходження практики. Магістранти заочної форми навчання можуть проходити педагогічну (асистентську) практику в інших ЗВО України III-IV рівнів акредитації, додатково до звіту представивши розгорнуту характеристику з місця її проходження за підписом завідувача кафедри.

Магістранти, які з поважних причин не змогли пройти педагогічну (асистентську) практику у запланований термін, повинні пройти її в інший час, визначений кафедрою.

6. Оцінювання результатів педагогічної (асистентської) практики

Результати педагогічної (асистентської) практики магістранта оцінюються комплексно, з урахуванням всієї сукупності показників, що відображають його готовність та здатність до самостійного здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і професійної підготовки студентів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності. Результати педагогічної (асистентської) практики магістранта оцінюються за 100-бальною та національною шкалами за підсумками захисту звіту про проходження педагогічної (асистентської) практики на засіданні кафедри. Мінімальна сума балів, що дозволяє зарахувати результати проходження педагогічної (асистентської) практики магістра – 60 балів (за національною шкалою «задовільно»).

Для отримання позитивної оцінки магістр повинен повністю виконати затверджений кафедрою індивідуальний план педагогічної (асистентської) практики (Додаток А), своєчасно оформити поточну і підсумкову документацію, подати її керівнику практики на рецензування, захистити звіт про проходження педагогічної практики на засіданні кафедри.

У кінцевому підсумку в результаті проходження педагогічної (асистентської) практики магістрант повинен набути навичок самостійного виконання педагогічної діяльності за обраним ним напрямом підготовки.

Оцінювання результатів педагогічної практики магістранта здійснюється за рівнем набуття ним визначених вище знань та вмінь.

За підсумками обговорення результатів педагогічної (асистентської) практики магістранта на засіданні кафедри ухвалюється рішення щодо їх оцінювання та затвердження (або повторного проходження) - для кожного окремо. Відомості про виконану магістрантом (затверджену кафедрою) педагогічну (асистентську) практику з оцінкою заносяться до протоколу кафедри.

Оцінка за проходження педагогічної (асистентської) практики враховується під час наступної атестації магістранта (звітування про виконання індивідуального плану роботи за семестр) на кафедрі.

Розподіл балів, які отримують магістранти

Поточне оцінювання (кількість балів)				Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Змістовий модуль №3	Змістовий модуль №4	
30	20	20	20	100

Захист педпрактики – 10 балів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	**A**	зараховано
85-89	**B**	
75-84	**C**	
65-74	**D**	
60-64	**E**	
35-59	**Fx**	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	**F**	не зараховано з обов’язковим повторним курсом

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає практика

1. Аудиторії інституту з обладнанням для проведення занять, індивідуальної роботи зі студентами, позааудиторних заходів.
2. Аудиторія для проведення консультацій керівника практики і аспіранта.

9. Рекомендована література

1. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної л-ри, 2003. 320 с.
2. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної л-ри, 2005. 398 с.
3. Волкова Н. П. Професійно-педагогічна комунікація: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 256 с.
4. Двіжона О.В., Руснак І.С. Методика викладання психології: Навчальний посібник. Чернівці: Рута, 2006. 231 с.
5. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. Київ: КНТ, 2014. 262 с.
6. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Київ: ЧП, 2007. 211 с.
7. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: навчальний посібник для магістрів і аспірантів. Київ : ТОВ "Філ-студія", 2006. 320 с.
8. Психологічна енциклопедія /Автор-упорядник О. М. Степанов. К. : Академвидав, 2006. 424 с.
9. Савчин М. В. Педагогічна психологія. Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2007. 424 с.
10. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ: «Академвидав», 2014. 456 с.

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ

1. Опис виробничої практики за спеціальністю

1	Освітня програма	Підготовки магістрів
2	Спеціальність	053 Психологія
3	Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
4	Ступінь вищої освіти	Другий (освітньо-науковий)
5	Статус практики	Обов’язкова
6	Мова навчання	українська
7	Передумови проходження практики	Після вивчення дисциплін фахового циклу (обов’язкова та вибіркова частини)
8	Курс	VI
9	Семестр	3
10	Форма підсумкового контролю	залік
11	ІНДЗ	Дослідницькі психологічні завдання
12	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	9 кредитів
13	Загальна кількість годин	270

2. Загальні положення

Процес підготовки фахівців в галузі психології завершується написанням та захистом випускної магістерської роботи. З метою створення умов для їх написання студенти магістри проходять науково-дослідну та виробничу практику за спеціальністю.

Студенти-магістри проходять виробничу практику за спеціальністю на VI курсі у третьому семестрі; тривалість – 5 тижнів.

Практика відбувається з відривом від навчання для студентів стаціонару та відривом від роботи за місцем праці для студентів заочників.

Обов'язковою умовою проведення практики є наявність на базі практики досвідченого психолога та можливості для збору емпіричного матеріалу для написання випускної роботи. Можливими базами для її проведення є інститути, університети, школи, гімназії, ліцеї, коледжі, училища, технікуми, дошкільні дитячі установи, соціально-психологічні служби для молоді, дитячі та молодіжні табори відпочинку, центри творчості для дітей та юнацтва, дитячі притулки та сиротинці, телефони довіри, державні та приватні підприємства, установи та фірми, науково-дослідні лабораторії, військові частини, лікарні, поліклініки, профілакторії тощо.

Перед початком практики на кафедрі педагогіки та психології проводиться настановна конференція, у якій беруть участь студенти-практиканти та їх керівники від інституту та бази практики. На ній відповідальний за проведення практики від кафедри педагогіки та психології знайомить студентів та керівників з наказом ректора, вимогами щодо проходження практики, обов’язками студентів-практикантів та їх керівників. Для кожної бази практики з числа студентів призначається староста.

Основними **обов'язками студентів-практикантів** є:

1. Розпочати і завершити практику у зазначений термін.
2. Якісно виконувати усю роботу, передбачену програмою практики. Невиконання хоча б одного пункту програми є підставою для неатестації студента-практиканта.
3. Дотримуватися правил внутрішнього розпорядку бази практики.
4. Виконувати розпорядження адміністрації бази практики та керівників практики.
5. Дотримуватися норм поведінки.
6. Дотримуватися положень Кодексу психологів.
7. Вчасно оформити документацію.
8. Захистити звіт по практиці.

Основними **обов'язками керівника практики від інституту** є:

1. Забезпечити практикантів скеруванням на практику.
2. Спільно з керівником від бази практики забезпечити зустріч практикантів з керівництвом бази практики.
3. Ознайомити студентів з метою та завданнями практики.
4. Ознайомити студентів з правилами ведення документації.
5. Допомогти укласти індивідуальний план практикантів, затвердити його та контролювати виконання.
6. Проводити індивідуальні та групові консультації.
7. Спостерігати за проведенням емпіричних досліджень.
8. Контролювати хід практики.
9. Оцінити роботу студентів на практиці, їхню готовність до професійної діяльності.
10. Взяти участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики.
11. Подати письмовий звіт про керівництво практикою.

Основними **обов'язками керівника від бази практики** є:

1. Спільно з керівником практики від навчального закладу забезпечити зустріч практикантів з керівництвом бази практики.
2. Ознайомити студентів-практикантів з базою практики.
3. Ознайомити студентів-практикантів з правилами техніки безпеки та протипожежної безпеки на робочому місці.
4. Допомогти укласти індивідуальний план практикантів та контролювати його виконання.
5. Проводити індивідуальні та групові консультації.
6. Допомогти в організації проведення емпіричних досліджень.
7. Контролювати хід практики.
8. Оцінити роботу студентів на практиці, їхню готовність до професійної діяльності.
9. Підготовити характеристику на студента-практиканта.
10. Взяти участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики.

На бази практики студенти з'являються зі скеруванням, яке їм видають керівники від інституту на кафедрі педагогіки та психології. Щоб допустити до роботи, практиканти повинні заздалегідь пройти медичний огляд та інструктаж з техніки безпеки та протипожежної безпеки.

Після завершення практики на кафедрі педагогіки та психології проводиться підсумкова конференція (див. „Підведення підсумків практики").

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою практики є дати можливість студенту-практиканту зібрати емпіричний матеріал для написання кваліфікаційної, дипломної чи магістерської роботи; статистично опрацювати цей матеріал; дати теоретичну інтерпретацію отриманим даним. **Завданням** цього виду практики є продемонструвати ***знання*** з обраної теми та адекватних методів дослідження; сформувати ***уміння*** аналізувати теоретичний та емпіричний матеріал та письмово викладати свої думки; користуватися математико-статистичними методами опрацювання отриманих даних; оформляти роботу: текст, таблиці, малюнки, список літератури, додатки. Практика дає можливість виробити ***навички*** формулювати теоретичні та практичні завдання магістерської (дипломної) роботи та розв'язувати їх.

3. Компетентності та програмні результати навчання.

Компетентності, що формуються:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами.
ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
СК 1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.
СК 2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.
СК 3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК 4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
СК 5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
СК 6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
СК 7. Здатність ухвалювати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
СК 8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
СК 9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість
ПРН 11. Здійснювати адаптацію та модифікацію наявних наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Під час проходження практики студенти-практиканти повинні суворо дотримуватися правил охорони праці та протипожежної безпеки. Кожен студент отримує індивідуальні завдання, які повинні вчасно та якісно виконати і оформити відповідно до вимог.

4.1. Індивідуальні завдання

Під час практики студенти повинні виконати наступні індивідуальні завдання:

1. Скласти календарний план роботи. (2 год)
2. Підібрати адекватні темі кваліфікаційної, дипломної чи магістерської роботи методики дослідження. (5 год)
3. Підготовити методики дослідження до роботи. (2 год)
4. Підібрати репрезентативну вибірку для проведення досліджень (2 год)
5. Провести психологічні дослідження. (15 год.)
6. Опрацювати отриманий емпіричний матеріал. (15 год.)
7. Провести математико-статистичний аналіз отриманих даних. (20 год.)
8. Провести якісний аналіз отриманих даних. (15 год.)
9. Дати психологічну інтерпретацію результатам дослідження. (15 год.)
10. Оформити результати дослідження у вигляді відповідного розділу магістерської чи дипломної роботи. (15 год.)
11. Оформити документи практики. (2 год)

4.2. Методичні рекомендації

Після настановної конференції студенти від інститутського керівника практики отримують скерування. У перший день практики разом з керівником вони прибувають на місце проходження практики, де їх зустрічає керівник від бази практики. Упродовж перших двох днів кожного практиканта закріплюють за своїм підрозділом, класом, академічною групою тощо. Керівник організації видає наказ про проходження практики студентами.

У перший день студенти знайомляться з базою практики. Упродовж наступних 1-2 днів студенти складають календарний план роботи, у якому повинно бути детально (по датах та годинах) описані всі види роботи студента під час проходження практики.

Збираючи емпіричний матеріал, студенти демонструють свої вміння добирати адекватні методики дослідження, користуватися ними, опрацьовувати отримані дані та інтерпретувати їх. Підбір методик дослідження обов'язково узгоджується з керівником практики від кафедри педагогіки та психології. Опрацьований емпіричний матеріал повинен бути представлений у вигляді таблиць, придатних для подальшого математико-статистичного опрацювання, яке повинно включати порівняльний та кореляційний аналіз. Крім кількісного аналізу студенти-практиканти повинні представити також якісний аналіз отриманих даних та їх психологічну інтерпретацію.

5. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Студенти-практиканти повинні строго дотримуватися режиму праці бази практики та виконувати свою роботу згідно плану. Керівники студентської практики контролюють перебування студентів на базах практики, дотримання ними плану роботи, наявність необхідної документації, якість виконаної роботи, науковість та адекватність методів роботи, ставлення до своїх обов'язків та дисциплінованість.

Робота студентської групи та керівників практики, в свою чергу, контролюється завідувачем кафедри психології та навчальною частиною університету.

6. ВИМОГИ ДО ЗВІТНИХ ДОКУМЕНТІВ

Загальні вимоги до оформлення звітної документації наступні. Документи оформляються акуратно, від руки або надруковані, мають наскрізну нумерацію сторінок. Всі аркуші повинні бути зшиті. Папка зі звітними документами повинна мати титульну сторінку, на якій зазначаються прізвище та ім'я студента-практиканта, факультет та група; прізвища керівників від інституту та бази практики; вид практики; термін проходження; назва бази практики. Кожен окремий документ повинен також починатися з титульної сторінки, на якій зазначається прізвище та ім'я студента-практиканта, група, назва документа, час та місце проведення заходу (чи збору емпіричних даних). Звітна документація обов'язково повинна містити перелік всіх документів практики із зазначеними сторінками.

У звіті про роботу студенти детально описують всю виконану під час практики роботу. У випадку, коли студент проходить практику за угодою з підприємством чи навчальним закладом, звіт практики може складатися індивідуально з урахуванням угоди на цільову підготовку.

Оформлення звітних документів входить в час проходження практики. Їх перевіряють і затверджують керівники практики від бази та навчального закладу.

В кінці практики керівник від бази практики кожному студентові видає письмову характеристику про його роботу, ставлення до обов'язків, дисциплінованість тощо. В характеристиці обов'язково повинно бути зазначена рекомендація щодо зарахування роботи практиканта. Характеристику підписують керівник практики від бази (психолог) та керівник організації і завіряють печаткою.

Нижче подаються **розділи звітної документації** для виробничої практики за спеціальністю:

1. Звіт про виконану роботу у довільній формі (2 – 3 стор.).
2. Календарний план роботи на час практики (2 – 3 стор.).
3. Емпіричний матеріал психологічних обстежень.
4. Результати опрацьованих психологічних методик у вигляді таблиць.
5. Результати математико-статистичного опрацювання отриманих даних.

6. Розділ кваліфікаційної, дипломної або магістерської роботи з психологічним аналізом отриманих емпіричних даних (для кваліфікаційної магістерської роботи – 13-15 стор.).
7. Характеристика на студента-практиканта, підготовлена керівником практики за місцем проходження (психологом).

Рекомендована література:

1. Бадмаєв Б.Ц. Психологія: як її вивчати та засвоїти (посібник). - М,, 1997.
2. Бондар В. Теорія і практика модульного навчання у вищих закладах освіти. Освіта і управління. - 1999. - № 1. - С. 19-70.
3. Волкова Н.ГІ. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. посіб. - К.: ВЦ Академія, 2006. - 256 с.
4. Зязюн І.А., Крамущенко Л.В. Педагогічна майстерність. - К.: Вища школа, 1997. - 349 с.
5. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка. - К., 2003.
6. Основи психології та педагогіки: Навч. пос. / За ред. О.М.Степанова. - К.: Академвидав, 2003.
7. Палеха Ю.І. Основи психології та педагогіки. - К., 2002.
8. Подласый И.П. Педагогика: Новый курс: Учебник: В 2 кн. - М.: Гу манит, изд. центр ВЛАДОС, 2001. - 256 с.
9. Практична психологія у системі освіти. Питання організації та методики / За ред. В.Г.Панка. - К.: ІСДО, 1995.
10. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога в образовании: Учебное пособие. - М.: ВЛАДОС, 1995. - 426 с.
11. Теплякова Т.Г., Пономаренко Л.П. Содержание, формы и направления деятельности практического психолога образования. Одесса, 2001. - 65с.
12. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. - К.: Академвидав, 2006. - 352 с.
13. Фокін Ю.Г. Викладання та виховання у вищій школі. - М., 2002.
14. Якубовський О.ІІ. Управління навчальним процесом. Навчально-методичний посібник. - Одеса, 1999. - 48 с.